

M11 Droša pilsētvide

Viens no galvenajiem pilsētas pārvaldes uzdevumiem ir radīt drošu pilsētvidi, ko iespējams panākt, attīstot gājējiem, transportam un velosipēdistiem paredzēto ceļa infrastruktūru. Savukārt visaptverošas videonovērošanas sistēmas izveide, apgaismojuma kvalitātes uzlabošana un policijas pakalpojumu pieejamība ir būtiski priekšnoteikumi noziedzības profilaksē.

Pašvaldības darbība aptver virkni pasākumu drošākas un labākas pilsētvides veidošanā, ieviešot un paplašinot videonovērošanas sistēmu pilsētā un izglītības iestādēs, nodrošinot policijas pakalpojumu pieejamību, nodrošinot apgaismojumu pilsētas teritorijā, rīkojot akcijas par drošu pārvietošanos pilsētā, īstenojot dažādas sociālās programmas u. c.

Rīgā uz 1 743 iedzīvotājiem vidēji dienā uz ielas strādā 1 pašvaldības policijas darbinieks.⁸²

Aktīva darbība preventīvu pasākumu ieviešanā un īstenošanā ir nozīmīga. Piemēram, Rīgas pilsētas pārraudzībā esošajās peldvietās kopš 2003. gada nav noslīcis neviens cilvēks.

Balstoties uz starptautiskās kustības „Neighborhood watch” projektu arī Rīgā paredzēts realizēt pilotprojektu „Droša māja” Grīziņkalna apkaimes konkrētā lokālā teritorijā – dzīvojamo ēku kvartālā starp Avotu, Lienes, Mūrnieku un Matīsa ielām. Kustības pamatideja – kaimiņi kooperējas savu īpašumu uzraudzībai un ziņo policijai vai citiem par drošību atbildīgajiem par visiem aizdomīgiem notikumiem savā tuvumā. Par to, ka apkārtnē tiek kopīgi novērota, parasti tiek izlikti brīdinājuma plakāti, kam pašiem par sevi vajadzētu kalpot kā pārkāpējus atbaidošam elementam.⁸³ Projekta būtība ir iedzīvotāju aktīva iesaistīšana noziedzības un sabiedriskās kārtības noteikumu pārkāpumu apkarošanā un profilaksē, drošas mājvietas un dzīves vides radīšanā viņu dzīves vietā un apkārtējā apkaimē – ēkā, pagalmā un citur.⁸⁴

Neskatoties uz tūristu skaita pieaugumu galvaspilsētā, panākta incidentu skaita, kuros iesaistīti tūristi, samazināšanās. Tas izskaidrojams ar informēšanas kampaņu, diplomātu un ārvalstu tūroperatoru mērķtiecīgu darbu.⁸⁵ Tikmēr pie administratīvās atbildības saukto ārvalstnieku skaitam ir tendence pieaugt. Piemēram, 2010. gadā pie administratīvās atbildības saukti 659 ārvalstnieki, 2011. gadā – 738, kas ir par 10,7 % vairāk.

⁸² Rīgas Pašvaldības policijas Darba pārskats 2011

⁸³ www.rigasaustrumi.lv

⁸⁴ turpat

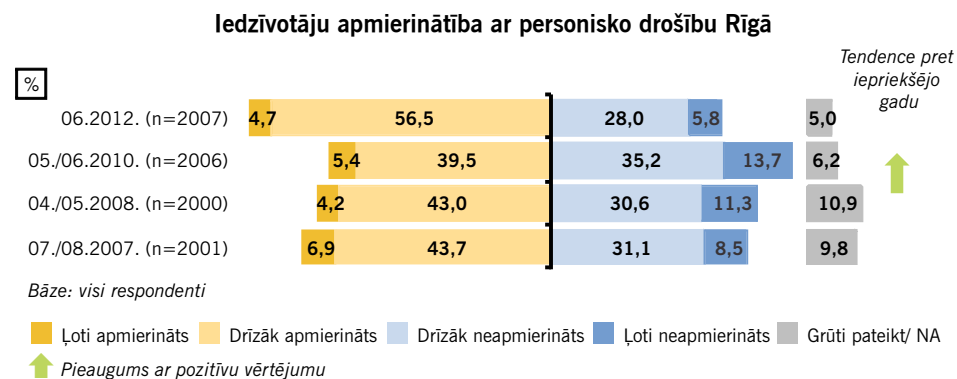
⁸⁵ www.tvnet.lv

2012. gadā veiktā iedzīvotāju aptauja⁸⁶ parāda, ka ir būtiski pieaudzis respondentu apmierinātības līmenis ar personisko (un mājokļa) drošību Rīgā – no 44,9 % 2010. gadā līdz 61,2 % 2012. gadā. 2010. gadā neapmierināto bija 48,9 %, bet 2012. gadā – 33,8 %. Iegūtie dati liecina, ka 2012. gadā situācija salīdzinājumā ar 2007., 2008., un 2010. gadu ir ievērojami uzlabojusies (11.1. attēls).

Analizējot respondentu atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, iezīmējās tendence, ka nedrošāk jūtas rīdzinieki vecumā no 25 – 34 gadiem un no 55 – 64 gadiem, krievu valodā runājošie, individuālā darba veicēji un ar vidēji augstiem ienākumiem. Salīdzinot vidējos vērtējumus par iedzīvotāju personisko un mājokļa drošību, var konstatēt, ka visnedrošāk jūtas Dārziņu, Berģu, Bolderājas, Sarkandaugavas, Vecmīlgrāvja, Ziepniekkalna, Torņakalna un Šķīrotavas iedzīvotāji.

2012. gada aptaujas dati parāda, ka 14% respondentu uz pirmkārt risināmajām problēmām Rīgā norādīja nepieciešamību risināt ar sabiedrisko kārtību un drošību saistītās problēmas.⁸⁷

11.1. attēls

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

⁸⁶ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

⁸⁷ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Mērķa ietvaros ir izvirzīti 8 uzdevumi, aktivitātes tika veiktas visu uzdevumu ietvaros.

U11.1. Veicināt cilvēku drošību pilsētā

Uzdevuma ietvaros 2011. gadā pilsētā tika nodrošināts ikdienas dežūrdaļu darbs, reaģējot uz iedzīvotāju izsaukumiem – to kopējais skaits pārskata gadā 50 969, un patruļu darbs, rūpējoties par kārtību un drošību pilsētas ielās. Aizturēto personu skaits – 10 445.

Saņemti 467 zvani uz tūrisma informatīvo tālruni un palīdzība sniegta 353 ārvalstu tūristiem, kā arī sastādīti 2714 protokoli – paziņojumi par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem ārvalstīs reģistrētajiem transporta līdzekļiem. Turpinās arī pilsētas videonovērošanas sistēmas uzturēšana, videonovērošanas centrā tika reģistrēti 2034 pārkāpumi. Tiek veikta arī kārtības nodrošināšana pilsētas sabiedriskajā transportā sadarbībā ar RP SIA „Rīgas satiksme” kontrolieriem. Pārskata gadā veikti 1423 reidi pilsētas transportā, aizturot 131 personu, no kurām 94 bija izsludinātas meklēšanā. Kopā sabiedriskajā transportā pārskata gadā fiksēti 1684 administratīvie pārkāpumi.

Sadarbojoties atbildīgajām pašvaldības iestādēm ar valsts policiju un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, ir apkopota informācija par personīgās un īpašuma drošības jautājumiem, kuri ikdienā skar ikvienu Rīgas pilsētas iedzīvotāju. Projekts „Drošības rokasgrāmata” atrodas izstrādes un papildināšanas stadijā.⁸⁸

U11.2. Uzlabot ielu un pagalmu apgaismojumu

Pārskata periodā veikts 8 avārijas stāvoklī esošu ielu atsevišķu posmu daļējs kapitālais remonts, neveicot šo posmu apakšzemes kabeļu nomaiņu: Kronvalda bulvārī, E.Birznieka-Upīša, Dārziema, Lielvārdes, Rēzeknes, Slokas, Avotu un Kārsavas ielā, kā arī Kalnciema ielas satiksmes pārvada pār dzelzceļu un Vanšu tilta apgaismojuma 27 balstu tīrīšana un aukstā cinkošana. Bez tam, bija veikta ielu apgaismojuma līniju nomaiņa uz RP SIA „Rīgas satiksme” balstiem posmos, kur RP SIA „Rīgas satiksme” veica savu balstu nomaiņu.

Rūpējoties ne tikai par apgaismojumu uz ielām, arī citos pilsētai un tās iedzīvotājiem būtiskos publiskai lietošanai paredzētos objektos ierīkots apgaismojums, piemēram, Ķengaraga promenādē, A. Deglava un A. Saharova ielu stūrī esošajā bērzu birzī tika veikti esošā apgaismojuma rekonstrukcijas un papildu apgaismojuma izbūves darbi, kā arī papildus gada plānā paredzētajiem uzdevumiem tika nodrošināta Ziemassvētku dekoratīvā apgaismojuma montāža (svētku egles, virtenes), kā arī tehniskais atbalsts gaismas festivālam „Staro Rīga”.

⁸⁸ www.rigasaustrumi.lv

Galvaspilsētā pārskata gadā likvidēti 1800 kabeļu līniju bojājumu, nodrošināta 45 500 gaismekļu funkcionēšana, nomainīti 397 apgaismes balsti, 56 balstiem veikta aukstā cinkošana un nokrāsoti 803 balsti. Nomainīti 10,3 km avārijas stāvoklī esošo kailvadu līniju uz jauniem (Amka tipa) mūsdienīgiem piekarkabeļiem. Nodrošināta 398 elektrosadales skapju apkalpošana, nomainīti 229 sarūsējušie un mehāniski bojātie kabeļskapji.⁸⁹

U11.3. Nostiprināt drošības faktoros pilsētā (pasākumi, akcijas), veicināt iedzīvotāju iesaisti, ziņojot par pārkāpumiem pilsētā

2011. gadā, lai veicinātu iedzīvotāju drošību, notika sekojošas akcijas un pasākumi: informēšana par ielu infrastruktūras rekonstrukcijas un būvniecības darbiem, interneta remontdarbu kartes popularizēšana, informēšanas par satiksmes drošību pirms mācību gada sākuma, Rīgas mācību iestādēs organizēti 1228 informatīvi pasākumi. Pārskata gadā no 16.-22. septembrim Rīga kopā ar citām Eiropas pilsētām piedalījās akcijā „Mobilitātes nedēļa”, kuras tēma bija „Alternatīvā mobilitāte”. Mobilitātes nedēļa mudina pašvaldības un iedzīvotājus demonstrēt, cik daudz pozitīvu aspektu ir citiem transporta līdzekļiem.

U11.4. Paaugstināt drošības uzturētāju darbības efektivitāti

Lai sekmīgi pildītu drošības uzturētāju darbības funkcijas, veikta 1 motorollera un 4 jaunu automašīnu iegāde, un 2 no tām aprīkošana ar GPS sistēmu. Kā arī tika organizēta patruļu skaita palielināšana Vecrīgā tūrisma sezonas laikā.

U11.5. Veicināt kvalitatīvu policijas pakalpojumu pieejamību sabiedrībai

RPP pārziņā darbojas uzticības telefons, kur iedzīvotāji var atstāt ziņojumus. 2011. gadā atstāto ziņojumu skaits bija 116.

2011. gadā RPP ir pārgājusi uz divvirzienu komunikāciju ar sabiedrību un sociālajos medijos kļuvusi par viedokļu līderi drošības jautājumos. RPP Twitter konts ir kļuvis par vienu no populārākajiem un atzītākajiem valsts un pašvaldību iestāžu profiliem Latvijā, arī RPP Youtube konts šobrīd ir viens no populārākajiem kontiem Latvijas valsts un pašvaldību iestāžu vidū.⁹⁰ Sociālā portāla Twitter kontam 2011. gadā pievienojušies 526 jauni sekotāji, tostarp centrālie, reģionālie un ārvalstu mediji. Twitter kontā publicēti 606 RPP ieraksti, no tiem 195 atbildes uz tiešajiem jautājumiem. Savukārt interneta vietnē Youtube RPP profilā publicēti 32 videomateriāli, to skatījumu skaits pieaudzis par 816 880, un Youtube profila abonētu skaits pieaudzis līdz 701.

⁸⁹ Rīgas pašvaldības aģentūras „Rīgas gaisma” 2011. gada publiskais pārskats

⁹⁰ Rīgas Pašvaldības policijas Darba pārskats 2011

U11.6. Veidot sociālās programmas, lai mazinātu atkārtotu noziegumu izdarīšanu

RPP Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļa veic darbu ar uzskaitē esošajām ģimenēm, iesaistot tās dažādās sociālās programmās, sadarbojoties ar Rīgas Sociālajiem dienestiem un Bāriņtiesu. Darbs norit saskaņā ar katras ģimenes vajadzībām izstrādātiem individuāliem sociālās rehabilitācijas plāniem.

U11.7. Izveidot Rīgas pilsētas videonovērošanas sistēmu un saistīt to ar citām pašvaldības un valsts iestāžu realizētajām aktivitātēm noziedzības profilaksē

Attīstot RPP kompetencē esošā Videonovērošanas centra darbību, 2011. gadā uzstādīta 1 videonovērošanas iekārta.

Daugavas krastā, Ķengaraga teritorijā uzstādītas 3 videokameras lokālai novērošanai.

69 Rīgas izglītības iestādēs ir uzstādītas videonovērošanas sistēmas.

U11.8. Veicināt cilvēku drošību atrodoties pie ūdeņiem

Gan sākoties peldsezonai, gan zemledus makšķerēšanas sezonai, ūdenslīdēju, glābēju un civilās aizsardzības nodaļas darbinieki rīko informatīvus pasākumus, lai informētu sabiedrību par drošību uz/pie ūdens. Uzdevuma ietvaros Rīgas mācību iestādēs novadītas 70 lekcijas par drošību uz ūdens.

Pārskata gadā ierīkots 1 jauns glābšanas postenis Daugavgrīvas pludmales teritorijā.

2011. gadā pilsētas pārraudzībā esošajās peldvietās izglābti 15 peldētāji, medicīniskā palīdzība sniegta 80 atpūtniekiem, kā arī pludmalē atrasti 13 nomaldījušies bērni.⁹¹

RD iestādes, kuras veica aktivitātes 2011. gadā šī mērķa sasniegšanā, ir RPP, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija, RPA „Rīgas gaisma”, Satiksmes departaments, Izglītības, kultūras un sporta departaments, Informācijas tehnoloģiju centrs.

Budžets

2011. gadā RP no Rīgas pilsētas pamatbudžeta sabiedriskās kārtības un drošības mērķiem izlietoja LVL 9 670 100. No tiem pamatbudžetu veido policijas darbībai izlietotie LVL

⁹¹ turpat

9 624 700, kā arī LVL 19 900 izlietoti iepriekš neklasificētiem sabiedriskās kārtības un drošības pakalpojumiem un LVL 25 500 izmantoti ugunsdrošības, ugunsdzēsības, glābšanas un civilās drošības dienestiem.⁹²

Secinājumi

Mērķis par drošas pilsētvides veidošanu aptver dažādu pasākumu kopumu un institūciju mijiedarbību gan valsts, gan pašvaldības līmenī.

Būtiska loma drošas pilsētvides attīstīšanā ir divvirzienu komunikācijai ar sabiedrību. Tā iedrošina un palīdz iedzīvotājiem, aicina aktīvi iesaistīties un līdzdarboties. RPP, uzsākot mērķtiecīgu savas darbības atspoguļošanu populārākajos sociālajos tīklos, ļauj iedzīvotājiem ar šo informācijas kanālu palīdzību uzzināt aktualitātes drošības jomā Rīgā. Sociālo tīklu izmantošana arī liecina par RPP kā mūsdienīgu un iedzīvotājiem atvērtu dienesta darbību.

Kā vēsta pārskata gadā Rīgas pilsētas Kurzemes policijas iecirkņa darbinieku veiktā 600 iedzīvotāju aptauja Bolderājas, Ilģuciema un Imantas teritorijā, 59 % Pārdaugavas iedzīvotāju savā dzīvesvietā jūtas salīdzinoši droši. Šī aptauja apstiprināja arī grafiti un vandalisma aktu problēmu, jo tie nozīmīguma ziņā ierindojušies pirms laupīšanām un kabatzādzībām. Arī kļūstošas jauniešu kompānijas un nepietiekams ielu apgaismojums uztrauc iepriekšminēto apkaimju iedzīvotājus.⁹³

2011. gadā aizturēti 689 nepilngadīgi likumpārkāpēji. Tas ir par 43,5 % vairāk nekā pērn, kad tika aizturēti 480. Šī problēma jārisina kompleksi. Bieži vien jaunieši kļūst par likumpārkāpējiem tad, kad neatrod sev citas nodarbes. Ir jāturpina popularizēt dažnedažādas brīvā laika pavadīšanas iespējas, kopā ar sociālo dienestu darbiniekiem jāapmeklē šo jauniešu ģimenes un jāmeklē likumu pārkāpšanas iemesli. Jaunieši jāmotivē nodarboties ar lietderīgām nodarbēm.

Nozīmīga loma ir arī apkārtējās vides sakārtošanai un apgaismošanai. Dažādi noziedzīgi nodarījumi pilsētā tiek paveikti tieši nesakārtotās, aizaugušās un degradētās vietās, graustos. Tāpēc pilsētai jātiecas uz ikviena šāda nostūra savešanu kārtībā.

⁹² Rīgas pilsētas pašvaldības publiskais pārskats 2011

⁹³ LETA

Alija Turlaja, Sarkandaugavas attīstības biedrības valdes locekle

Apkārtējās vides sakārtotība (arī tīrība) veicina pilsētvides drošību. Aizauguši skvēri, parki, pamesti šķūnīši, grausti, tumši pagalmi, plašas industriālas teritorijas, nekoptas dzelzceļa teritorijas ir aizvien problēma arī Rīgas pilsētā. Sevišķi bīstamas pilsētā ir tieši pamestās mājas un objekti, kuras pievīlina bezpajumtniekus, narkomānus, kas savukārt palielina apkaimes kriminogēno situāciju. Katra šāda objekta savešana kārtībā ir pilsētai būtiska, taču vēl svarīgāk ir panākt to, lai tādas vietas nerastos. Labā prakse lielpilsētās ir izmantot jau esošos resursus, tos pārveidojot, nevis, piemēram, būvēt jaunus objektus, atstājot veco nebūtībā.

Labs piemērs kā estētiska vide ietekmē sabiedrības uzvedību ir tunelis no Vecpilsētas uz Rīgas autoostu. Visu laiku, kopš uz sienas bija mākslas zīmējumi, tur neparādījās neviens grafiti!

Sabiedrības izglītošana prasa lielus ieguldījumus, taču sasniegtais rezultāts dod labumu sabiedrībai atpakaļ un tā turpina audzināt nākamo sabiedrību. Lielu audzināšanas darbu var

panākt Rīgas izglītības iestādes, īpaši pievēršot uzmanību atstumtajiem bērniem un pēc iespējas vairāk kopā ar pārējiem iesaistot tos dažādās aktivitātēs, kas vērstas uz komunikāciju, līdzdalību, sadarbošanos. Piemēram, dažas ģeogrāfijas stundas veltīt vietējās apkaimes izzināšanai, problēmvietau identificēšanai, risinājumu atrašanai, priekšlikumu izstrādei, un sekošanai tās izpildei.

Dažādi līdzdalības rīki, ar kuriem sabiedrība var piedalīties savas pilsētas drošas vides veidošanā ir ļoti atbalstāmi un vēlamī. Piemēram, līdzīgi kā interaktīvajā kartē velobraucējiem, pilsētas iedzīvotāji varētu atzīmēt vietas, kur viņuprāt ir slikts vai nepietiekams ielu apgaismojums, vai citi šķēršļi, kas apdraud drošību (tai skaitā nepārredzami iezogojumi, stūri, nepietiekamas gājēju pārejas, grausti).

Notikušie reidi sabiedriskajā transportā sadarbībā ar RP SIA „Rīgas Satiksme” kontrolieriem un sastādīto administratīvo pārkāpumu skaits liek domāt par to kā uzlabot sabiedrisko drošību, kamēr pārvietojamies transportā. Ierosinājums būtu sabiedriskajā transportā izlikt informatīvus paziņojumus par to, kā rīkoties, ja kāds pārkāpj sabiedriskās kārtības noteikumus. Iedzīvotājiem vairāk piedaloties savu tiesību aizstāvībā veicinās to, lai mazinātos likumpārkāpumi, sabiedriskā miera traucējumi un sabiedrības vienaldzība.

11.1. tabula
Stratēģiskā mērķa M11 „Droša pilsētvide” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem	CSP	2004 350	2005 275	2006 357	2007 349	2008 349	2009 362	2010 317		↓	↓	Samazinās
Ceļu satiksmes negadījumu skaits pilsētas robežās	CSDD	2004 26211	2005 21019*	2006 16183*	2007 17848	2008 14014	2009 8652	2010 9043	2011 7678	↓	↓	Samazinās
Ceļu satiksmes negadījumos ievainoto skaits	CSDD	2004 2404	2005 2161	2006 2123	2007 2331	2008 1932	2009 1489	2010 1632	2011 1661	↑	↓	Samazinās
Ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaits	CSDD	2004 91	2005 66	2006 70	2007 70	2008 46	2009 39	2010 32	2011 28	↓	↓	Samazinās

Tendence	↑	↓	↑	↓
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu

* 2005., 2006. gads – CSNg skaits bez saskaņotajiem paziņojumiem